

Ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als cultuurhistorisch landschap met overgangszone van de burcht van Rummen in Geetbets

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1, laatst gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op het advies van het college van burgemeester en schepenen van Geetbets, gegeven op 26 juli 2016, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de departementen of agentschappen van de Vlaamse overheid, bevoegd voor ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed, leefmilieu, natuur en energie, mobiliteit en openbare werken, landbouw en visserij, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, gegeven op 25 augustus 2016, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Overwegende dat het waarderend onderzoek, waarvan de resultaten zijn opgenomen in het beschermingsdossier, de erfgoedwaarde van de burcht van Rummen aantoonst;

Overwegende dat de burcht van Rummen historische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

De voormalige burcht van Rummen vormt de laatste getuige van de 14de-eeuwse versterking opgericht door Arnold van Rummen, de laatste Heer van Loon. De belegering en vernieling van de burcht betekende het einde van het onafhankelijk Graafschap Loon dat ingelijfd werd bij het Prinsbisdom Luik. De belegering in Rummen staat in de historische bronnen ook gekend als de eerste schriftelijk vermelding van het gebruik van buskruit bij de oorlogsvoering in Vlaanderen. De huidige site vormt een relict van een waterburcht met minstens drie concentrische grachten en wallen gevoed door de Asbeek die hiervoor werd afgetakt. Een deel van de verdedigingsgrachten is nog zichtbaar aanwezig. Overige defensieve elementen zijn als microreliëf herkenbaar in de omringende akker- en weilanden. Samen getuigen deze sporen van de ornamenteel-symbolische rol van de site in combinatie met de militair-strategische functie. De veldkapel op het kruispunt van veldwegen dateert van rond de eeuwwisseling en is een getuige van de Lourdesverering die toen bijzonder belangrijk was;

Overwegende dat de burcht van Rummen archeologische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

Onder het Warandebos liggen de restanten van een waterburcht die een kortstondig bestaan kende van 1362 tot 1365 en mogelijk ook sporen van oudere constructie. Na de verwoesting van de burchtsite door de Luikse troepen bleef het archeologisch bodemarchief nagenoeg onaangeroerd en in optimale omstandigheden bewaard. In de topografie zijn

relicten bewaard van het verdedigingssysteem bestaande uit meerdere opeenvolgende grachten en wallen. Op digitale hoogtemodellen zijn duidelijk circulaire structuren zichtbaar met op het centrale gedeelte sporen van vergraving maar ook van een symmetrisch uitgewerkte toegang gericht naar het noordoosten. De site van de burcht van Rummen dient behouden te worden als een getuige enerzijds en met het oog op toekomstig onderzoek anderzijds. Archeologische vondsten op de aangrenzende akkers wijzen op een nog bewaard archeologisch bodemarchief en kunnen in verband gebracht worden met bijgebouwen van de voormalige burcht;

Overwegende dat de burcht van Rummen wetenschappelijke waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

Op de restanten van de voormalige burcht is een waardevol bosgebied ontstaan met een afwisseling van natte en droge condities op een relatief kleine oppervlakte. De sterk uiteenlopende abiotische omstandigheden zorgen voor een diversiteit aan fauna en flora.

Zeldzame kalkminnende soorten zoals éénbes en bosrank gedijen op het steenpuin. Oudbosplanten zoals gele dovenetel, gevlekte aronskelk en slanke sleutelbloem vormen waardevolle bosflora. Grenzend aan het Warandebos ligt een historisch grasland met typische graslandsoorten zoals kamgras en scherpe boterbloem;

Overwegende dat de burcht van Rummen ruimtelijk-structurerende waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

De voormalige burcht vormt als beboste ophoging een opvallend landschapselement en een visueel baken in een overwegend landbouwgebied. De duidelijke concentrische grachten, waarneembaar vanaf de omringende veldwegen, zijn door de vorm van de perceelsgrenzen en door het microreliëf als een reminiscentie van de vroegere indrukwekkende versterking. De Asbeek, die werd afgetakt in functie van de watervoorziening van de grachten van de burcht, duidt nog steeds de grens aan van de verdwenen burcht. De kleine kapel die werd ingeplant op het kruispunt van twee veldwegen, waarvan een naar de kerk van Rummen leidt, vormt samen met de hoekboom een opvallend ensemble dat zichtbaar is vanuit de omringende akkers;

Overwegende dat de afbakening van een overgangszone noodzakelijk is omwille van de volgende motivatie: voor de zichtbaarheid van de burchtsite is de openheid van het omringende landschap een bepalende factor. Het open agrarisch karakter van de omringende percelen contrasteert met het burchteiland als dominant landschapselement. Zichten naar de site vanaf de Kasteellaan, Warande en de aangrenzende akkers ondersteunen de structurerende rol van de burcht in het landschap,

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen voorlopig beschermd als cultuurhistorisch landschap:

De burcht van Rummen, het Warandebos met de aangrenzende percelen akker en weiland, Kerkvoetweg, Geetbets (Rummen), bekend ten kadaster Geetbets, 2de afdeling, sectie G, perceelnummers 114D2 (deel), 114G (deel), 114H (deel), 114R (deel), 114T (deel), 115D (deel), 116D (deel), 116D2 (deel), 118C, 118D, 118F, 118G, 118H, 118 K, 119K (deel), 120V (deel) en deel uitmakend van het openbaar domein.

De volgende onroerende goederen worden voorlopig beschermd als overgangszone bij het cultuurhistorisch landschap: de landbouwpercelen rondom de burcht van Rummen, Warande-Dorpveldweg, Geetbets (Rummen), bekend ten kadaster 2de afdeling, sectie F, perceelnummers 89C, 89L, 89K, 89M, 89N, 89R, 89S, 89V, 103A5 (deel), 103D6 (deel), 103F6 (deel), 103G4, 103H6 (deel), 103K6 (deel), 103N2 (deel), 103P4 (deel), 103S, 103T (deel), 103V5, 103W5 (deel), 103Y5 (deel), 108B, 108C, 109T (deel), 109V, 109W, 109X,

109Y en deel uitmakend van het openbaar domein; sectie G, perceelsnummers 114D2 (deel), 114G (deel), 114H (deel), 114R (deel), 114S, 114T (deel), 115D (deel), 116D (deel), 116D2 (deel), 117/2G3, 117/2P5 (deel), 119K (deel), 120V (deel) en deel uitmakend van het openbaar domein.

De voorlopig beschermde onroerende goederen en de overgangszone zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

Het voorlopig beschermd cultuurhistorisch landschap bevat verschillende deelgebieden. Een plan met de deelgebieden wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de voorlopig beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. §1. Het cultuurhistorisch landschap heeft de volgende erfgoedwaarden:

- 1° historische waarde;
- 2° archeologische waarde;
- 3° wetenschappelijke waarde;
- 4° ruimtelijk-structurerende waarde.

§2. De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het cultuurhistorisch landschap zijn:

Warandebos:

- 1° Elzenbroekbos met hakhout van zwarte els en gewone es;
- 2° uitgesproken topografie ten gevolge van begraven puinrestanten van voormalige burcht;
- 3° restanten van muurwerk, baksteen en geglazuurd aardewerk uit de late middeleeuwen (CAI 1635);
- 4° gracht- en walstructuren als restant van defensieve structuur van voormalige burcht;
- 5° Asbeek als watervoerende gracht;
- 6° natte lagergelegen zones gevoed door zijgracht van Asbeek;
- 7° kalkminnende flora (éénbes, bosrank);
- 8° oudbossoorten (gele dovenetel, gevlekte aronskelk en slanke sleutelbloem).

Akker- en weilandpercelen met microreliëf:

- 1° watervoerende open gracht die aansluit op de Asbeek met begeleidende bomenrij;
- 2° onverharde Kerkvoetweg en Dorpveldweg naar veldkapel met open zicht op Warandebos;
- 3° archeologische vondst van Romeinse munten (CAI 1858);
- 4° historisch permanent grasland met kamgraslandsoorten (kamgras, scherpe boterbloem);
- 5° microreliëf in weiland en akkerland als restant van meerdere concentrische wallen en van de voormalige burcht;
- 6° fragmenten natuursteen en grote stukken bak- en leisteen als bouw materiaal uit de middeleeuwen (CAI 158124);
- 7° Asbeek als watervoerende gracht;
- 8° houtwal met gewone robinia op perceelsgrens akker- en weiland;
- 9° gracht Wouters als zijtak van Asbeek met begeleidende houtwal met olm en gewone robinia;
- 10° zomereik als hoekboom op kruispunt Dorpveldweg en Kerkvoetweg;
- 11° eenvoudige bakstenen veldkapel van rond de eeuwwisseling met heiligenbeeld in gevelnis en opschrift verwijzend naar de belegering van de burcht in 1365.

Art. 3.1. Voor het beschermde cultuurhistorisch landschap gelden de volgende beheersdoelstellingen:

- 1° het opmaken van een geïntegreerd beheersplan in samenspraak met ANB en de gemeente;

- 2° het verhogen van de zichtbaarheid en herkenbaarheid van de voormalige burcht en de wal- en grachtstructuren;
- 3° het in stand houden van de waardevolle vegetatie in het bos en de omringende graslanden;
- 4° het behouden van het onverhard karakter van wegen en toegangswegels tot het Warandebos;
- 5° het in stand houden van de kwetsbare microtopografie en het archeologisch bodemarchief op de burchtsite en in de percelen gras- en akkerland rondom het Warandebos;
- 6° het in stand houden van perceelsrandbeplantingen en beekbegeleidende beplantingen;
- 7° het in stand houden van de weggapel als opvallend klein bakken in het agrarisch landschap;
- 8° het is verboden om historisch permanent grasland te scheuren of om te zetten naar akkerland of bos;
- 9° het is verboden om akker- of grasland om te zetten naar bos;
- 10° het is verboden eender welke afvalstof en/of vloeistoffen of gassen die nadelig kunnen zijn voor de aanwezige flora, fauna en bodem te lozen, met uitzondering van de bemesting van cultuurgronden zoals bepaald in het mestdecreet.

Art. 3.2. Voor de overgangszone bij het beschermde cultuurhistorisch landschap gelden de volgende beheersdoelstellingen:

- 1° het versterken en verhogen van de zichtbaarheid van de voormalige burcht als landschapselement;
- 2° het behoud van het onverhard karakter van wegen en toegangswegels tot het Warandebos.

Art. 4.1. De zakelijkrechthouder en de gebruiker van het beschermde cultuurhistorisch landschap zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood;
- 5° het hydrografisch systeem bestaande uit de Asbeek en de zijsloten functioneel te houden door een open en watervoerend karakter en een stabiele waterstand;
- 6° landschapselementen zoals houtkanten, houtwallen en bomenrijen te onderhouden door het instellen van een regulier (hakhout)beheer en indien nodig herstel door het heraanplanten ervan;
- 7° aangepaste machines of technieken te gebruiken en beheerswerken uit te voeren enkel bij langdurig droog weer of langdurige vorst om schade aan de microtopografie en bodem te voorkomen;
- 8° historisch permanent grasland door maaien en/of begrazen in stand te houden;
- 9° de ontwikkeling van ruigtevegetaties op de burchtsite af te remmen en de kruidlaag te stimuleren;
- 10° erosiebestrijdende maatregelen uit te voeren ter hoogte van de walstructuren.

Art. 4.2. Voor de overgangszone bij het beschermde cultuurhistorisch landschap gelden de volgende bijzondere voorschriften voor de instandhouding en het onderhoud:

- 1° bebossing vermijden om de zichten op de voormalige burcht open te houden;
- 2° landschapseigen perceelsbeplanting gebruiken voor de integratie van bestaande en eventuele nieuwe bebouwing;
- 3° bestendigen van het agrarisch landgebruik.

Art. 5.1. Voor de volgende handelingen aan het beschermde cultuurhistorisch landschap moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie;
- 2° het plaatsen of wijzigen van boven- en ondergrondse nutsvoorzieningen en leidingen;
- 3° het aanbrengen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden, met uitzondering van verkiezingspubliciteit en met uitzondering van tijdelijke publiciteitsinrichtingen, waarbij wordt bekendgemaakt dat het goed te koop of te huur is, op voorwaarde dat de totale maximale oppervlakte niet meer bedraagt dan 4 m²;
- 4° het plaatsen of wijzigen van afsluitingen, met uitzondering van gladde schrikdraad en prikkeldraad met houten, ontschorste smalle palen, ten behoeve van veekering;
- 5° het aanleggen, ophogen, structureel en fundamenteel wijzigen, afsluiten of verwijderen van wegen en paden;
- 6° elke reliëfwijziging van de bodem, wijziging van het hydrografisch netwerk of werk dat impact kan hebben op het grondwaterpeil;
- 7° het vellen van bomen en struiken, met uitzondering voor dode bomen en niet meer productieve fruitbomen, en elke handeling die een wijziging van de groeiplaats en groeivorm van de bomen en de struiken tot gevolg kan hebben;
- 8° het aanplanten van bomen en struiken;
- 9° het aanleggen of wijzigen van verharding of het uitbreiden van bestaande verhardingen;
- 10° het plaatsen of wijzigen van straatmeubilair, met uitzondering van niet-aard- en niet-nagelvaste elementen en verkeersborden vermeld in artikel 65 van het Koninklijk Besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg;
- 11° het aanleggen van sport- en spelinfrastructuur of parkeerplaatsen;
- 12° het organiseren van grote evenementen, die het normaal gebruik van het beschermd onroerend erfgoed overstijgen, onder meer het houden van testen, oefenritten en wedstrijden met mechanische voertuigen, het gebruik van vaartuigen met of zonder hulpmotor, het kleiduifschieten, het gebruik van modelvliegtuigen met afstandsbediening, het beoefenen van georganiseerde ruitersport, het houden van manifestaties of sportactiviteiten, het houden van metaaldetectie rally's;
- 13° het gebruik van bestrijdingsmiddelen op grasland en wegbermen, uitgezonderd voor de pleksgewijze bestrijding van distels en brandnetels.

Art. 5.2. Voor de volgende handelingen in de overgangszone moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie;
- 2° het aanleggen, ophogen, structureel en fundamenteel wijzigen of verwijderen van wegen en paden;
- 3° het omzetten van akker- of grasland naar bos;
- 4° het omzetten van grasland naar akker;
- 5° het wijzigen van het (micro)reliëf.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud.

Art. 6. De voorlopige bescherming geldt 9 maanden.

Brussel,

21 SEP. 2016

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS